

สรุปผลการวิจัย วิจารณ์ผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 ใน 5 ด้านคือ ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียน และการวัดผลประเมินผล

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในเขตการศึกษา 6 ทั้งสี่สังกัดคือ เทศบาล กรมสามัญศึกษา สำนักงานการศึกษา เอกชน และสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวม 200 โรงเรียน โดยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 200 คน และครูประจำการชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 200 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบบเติมคำหรือข้อความลงในช่องว่าง แบบมาตราส่วนประมาณค่า และคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับมาหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบปัญหาโดยทดสอบค่า z แล้วเสนอข้อมูลในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. โรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร มีความแตกต่างกันอยู่มากในเรื่องขนาด จำนวนครู และนักเรียน ความพร้อมทางด้าน วัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียน ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะโรงเรียนในเมืองกับชนบท ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการใช้หลักสูตรในโรงเรียนต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย

2. ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความพร้อมในระดับสูง มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ได้ กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนเกือบทั้งหมดผ่านการอบรมการใช้หลักสูตรใหม่ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ถึงระดับ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า อายุเฉลี่ย 46.33 ปี และมีประสบการณ์ในการสอนนานพอที่จะเป็นผู้นำ และช่วยเหลือครูในการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ในโรงเรียนได้

3. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หากพิจารณาเฉพาะระดับการศึกษา และอายุเฉลี่ยแล้ว ครูส่วนใหญ่มีความพร้อมเหมาะสมที่จะสอนในระดับชั้นนี้กล่าวคือ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาถึงระดับ ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า อายุเฉลี่ย 35-36 ปี แต่ถ้ามองพิจารณาโดยส่วนรวม ครูส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังเห็นได้จากครูส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านความสมัครใจเต็มใจสอนชั้นนี้อยู่ในระดับความเป็นปัญหามาก มีประสบการณ์สอน คือ ระหว่าง 1-5 ปี บางคนไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาก่อน ที่มีประสบการณ์ส่วนใหญ่ก็มีเพียง 1 ปี แม้จะผ่านการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ แต่ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจหลักสูตรคือพอ ขาดความมั่นใจในการนำหลักสูตรไปใช้ ขาดความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับทักษะการสอน การจัดทำและการใช้สื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ และยังคงขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานด้วย

4. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ผลการเปรียบเทียบบางปัญหาด้านนี้ ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาเกี่ยวกับตัวครูไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และระดับความเป็นปัญหาลงส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ผลการเปรียบเทียบปัญหาด้านนี้ ปรากฏว่า ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างไปจากครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ความเข้าใจในเรื่องจุดประสงค์การเรียนเชิงพฤติกรรม ความคิดรวบยอดบูรณาการ ตลอดจนการนำเรื่องดังกล่าวไปปฏิบัติ การใช้หนังสืออ่านประกอบ บัตรงาน และแบบฝึกหัดต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เป็นปัญหาน้อย แต่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่า เป็นปัญหาลงปานกลาง นอกจากนั้นปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

6. ปัญหาการจักกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบปัญหาทางค่านี้นี้ ปรากฏว่า ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างไปจากครูชั้นประถมปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ความสามารถในการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มวิชาตามแนวหลักสูตรใหม่ การจักกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและชั้นเรียน ความสามารถในการจักกิจกรรมที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ความสามารถในการจักกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักเหตุผล รู้จักตัดสินใจ ความสามารถทางการสอน และฝึกปฏิบัติของครูในเรื่องงานบ้าน ความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์และภาษาไทยของผู้เรียน การขาดเรียนของเด็ก การจักสอนซ่อมเสริมแก่เด็ก การนำเอากิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่อง การแบ่งกลุ่มทำงาน การอภิปราย การค้นคว้าและรายงาน การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การแก้ปัญหา การสนทนา การเล่าเรื่อง การร้องเพลง และการเล่นเกมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนไปใช้ในชั้นเรียน กล่าวคือผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นปัญห่าปานกลาง แต่ครูชั้นประถมปีที่ 1 ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหามาก นอกจากนั้นปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมปีที่ 1 ในเรื่องดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

7. ปัญหาการใช้สื่อการเรียน ผลการเปรียบเทียบปัญหาทางค่านี้นี้ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมปีที่ 1 มีปัญหาการใช้สื่อการเรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และระดับความเป็นปัญห่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับความเป็นปัญห่ามาก

8. ปัญหาการจักผลและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบปัญหาทางค่านี้นี้ ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมปีที่ 1 มีปัญหาทางค่านการจักผลและประเมินผลไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และระดับความเป็นปัญห่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

1. โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรมีสภาพความพร้อมที่แตกต่างกัน กล่าวคือโรงเรียนในเมืองจะมีความพร้อมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น จำนวนครู วัสดุหลักสูตร สื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนก็เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการประเมินผลภายในโรงเรียน ตลอดจนมีการปรับเปลี่ยนครูในการสอน ศิลป พละ ดนตรี และนาฏศิลป์ ด้วย หากดำเนินการติดตามผล โรงเรียนในเมืองจะได้รับการตรวจเยี่ยมจากเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาเช่นศึกษานิเทศก์บ่อยครั้ง บางโรงเรียนจะได้รับการตรวจเยี่ยมถึง 6 ครั้ง ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนในชนบทอย่างมาก โรงเรียนในชนบทนอกจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่แล้ว ยังมีครูสอนไม่ครบชั้น โรงเรียนขาดแคลนวัสดุหลักสูตร สื่อการเรียนแทบทุกประเภท โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตรวจเยี่ยมเลย ทั้งนี้เนื่องจากมาจากโรงเรียนในชนบทอยู่ห่างไกลกันมาก การคมนาคมติดต่อไม่สะดวก ประกอบกับขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาและขาดงบประมาณ จึงทำให้การตรวจเยี่ยมไม่ทั่วถึง นอกจากนี้โรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น จะมีจำนวนนักเรียนน้อย ทางโรงเรียนจึงไม่สามารถจะจัดครูเพิ่มได้ จึงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนครู อย่างไรก็ตามปัญหาเหล่านี้ได้รัฐได้รับการช่วยเหลือและแก้ไข มีเช่นนั้นการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ของโรงเรียนในชนบทจะต้องประสบความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง

2. เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ จะพบว่าครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้านสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนเพียงเล็กน้อย และโดยเฉลี่ยแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 มีปัญหาการใช้หลักสูตรทั้ง 5 ด้าน กล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาการใช้สื่อการเรียน และปัญหาการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน นั้นย่อมแสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 มีความเข้าใจหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในแนวเดียวกันรวมถึงเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมายในการจัดการอบรมบุคลากรในการใช้หลักสูตร

3. ตัวอย่างประชากรอันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 เมื่อพิจารณาเฉพาะอายุเฉลี่ย ระยะเวลาที่ศึกษา จะพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 มีความพร้อมต่อการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน แต่ถ้ามองถึงประสบการณ์การเป็นครู ประสบการณ์

การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ตลอดจนฐานะความเป็นอยู่ จะพบว่าผู้บริหารมีความพร้อมดี ส่วนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยังไม่พร้อมในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีระยะเวลาการเป็นครูไม่ถึง 5 ปีบางคนไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาก่อน ที่เคยสอนส่วนใหญ่มีเพียง 1 ปีเท่านั้น อาจทำให้ครูขาดทักษะ ความชำนาญในการสอนหรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ได้ ทางด้านความมั่นใจในการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับความมั่นใจน้อย/นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ยังมีฐานะความเป็นอยู่ไม่ค้ำค้ำ คือมีฐานะการเงินไม่พอใช้ ต้องเป็นหนี้เป็นครั้งคราวถึงร้อยละ 73.96 ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลให้การสอนของครูไม่ได้ผลหรืออาจประสบความล้มเหลวได้ อย่างไรก็ตามปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้อาจลดลงได้หากผู้บริหารจะได้เอาใจใส่ คอยช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่ครู ตลอดจนทำหน้าที่เป็นผู้นำและที่ปรึกษาที่ดีแก่ครูในการใช้หลักสูตร

4. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในด้านการคัดเลือกครูเข้าสอนในระดับชั้นที่เปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างมาก เนื่องจากโรงเรียนต่าง ๆ ขาดครูที่สมัครใจสอน นอกจากนี้ผู้บริหารยังประสบปัญหาในการจัดครูสอนทดแทนเนื่องจากครูที่ผ่านการอบรมย้ายโรงเรียน ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเนื่องมาจากครูไม่พร้อม ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่แม้จะมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรบ้าง แต่ไม่ค่อยค้ำค้ำ มีความกังวลใจว่าจะสอนไม่ได้ กล่าวว่าจะทำงานหนักอีกประการหนึ่ง โรงเรียนขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ และครูเองไม่ได้รับความสะดวก ความเอาใจใส่ ตลอดจนการช่วยเหลือสนับสนุน ผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นระดับโรงเรียน ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด เมื่อพบปัญหาต่าง ๆ ครูต้องแก้ไขปัญหากด้วยตนเอง ทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน เพราะความสำเร็จของการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ขึ้นอยู่กับการทำงานของคุณเป็นสำคัญ หากครูไม่สมัครสอนไม่พร้อมและไม่มีความตั้งใจในการทำงานแล้ว ความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ของการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ย่อมเลื่อนล้าและอาจประสบความล้มเหลวไปในที่สุด

5. ปัญหาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจหลักสูตรพอสมควร ส่วนครูชั้นประถมศึกษา 1 ไม่เข้าใจมากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการและระยะเวลาในการอบรมครูเพื่อเตรียมการใช้หลักสูตร กล่าวคือ เนื่องจากครูทั่วประเทศมีจำนวนมาก ศูนย์พัฒนาหลักสูตรมีเวลาและงบประมาณจำกัด การจัดการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่จึงเป็นไปอย่างกระชั้นชิด คืออบรมระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2521 จะเห็นว่าก่อนโรงเรียนเปิดเพียงไม่กี่วัน บางแห่งก็อบรมหลังเปิดภาคเรียนแล้ว และเมื่อครูใหญ่และครูชั้นประถมศึกษา 1 ผ่านการอบรมต้องไปถ่ายทอดให้ครูชั้นประถมศึกษา 1 ที่ไม่ได้รับการอบรมอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ล่าช้าไม่ทันการเปิดภาคเรียน ระยะเวลาในการอบรมก็สั้น จึงทำให้ครูไม่เข้าใจหลักสูตรก็พอ ประกอบกันได้รับวัสดุหลักสูตรล่าช้า จึงทำให้ครูไม่มีเวลาได้ทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง ไม่มีเวลาเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการสอน ทำให้ขาดความมั่นใจในการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้วิธีการอบรมแบบที่อบรมกันเป็นทอด ๆ ทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ที่ค่อนข้างจะเลื่อนกลางอยู่แล้วเลื่อนกลางยิ่งขึ้น

✓ 6. ปัญหาทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แม้จะเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแล้วครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีสอน จากการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหามากทางด้านวิธีสอน เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจขั้นตอนของวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อหลักสูตรใหม่ โดยเฉพาะวิธีสอนแบบอภิปราย ค้นคว้ารายงาน การสอนแบบสืบสวนสอบสวน การสนทนาเล่าเรื่อง และเนื่องจากครูมีประสบการณ์ทางด้านการสอนน้อยจึงทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นเรียน ผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดได้ อีกทั้งยังขาดงบประมาณที่จะให้ครูจัดหาหนังสือ อุปกรณ์ในการจัดห้องเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากที่สุด ส่วนทางด้านการสอนเฉพาะกลุ่มวิชาจะพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษา 1 มีปัญหาในการสอนคณิตและนาฏศิลป์มากที่สุด เนื่องจากไม่มีการจัดการอบรมครูทางด้านนี้ก่อนประกาศใช้หลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ครูยังประสบปัญหาเกี่ยวกับเด็กหลายด้านคือ ความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ ภาษาไทยของเด็กต่างกันมาก เนื่องจากเด็กหลายคนไม่ได้ผ่านชั้นเด็กเล็กมาก่อน ปัญหาเด็กขาดเรียน เด็กจะผลัดกัน

ขาดสติปัญญาเรียน เป็นปัญหาแก่ครูในการจัดสอนซ่อมเสริม ครูต้องสอนมากกว่าเกิดความเมื่อนาย เด็กขาดอุปกรณ์การเรียน ผู้ปกครองของเด็กยากจนไม่สามารถจัดหาให้ได้ เมื่อมีความพร้อมที่จะซื้อก็ไม่ทราบแหล่งบ้าง ไม่มีเจ้าหน้าที่บ้าง ทำให้เกิดปัญหาแก่ครูในการสอนอย่างยิ่ง ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไข หากครูไม่ได้รับความสะดวกหรือได้รับการช่วยเหลือ ครูก็จะหันกลับไปใช้การจัดการเรียนการสอนแบบเก่า วิธีสอนแบบเก่า เมื่อเป็นเช่นนี้เจตนาของหลักสูตรใหม่ที่จะให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ จะประสบผลสำเร็จได้อย่างไร

7. ปัญหาทางด้านการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 ประสบปัญหาทางด้านการเรียนอย่างมาก เนื่องจากโรงเรียนขาดสื่อการเรียนแทบทุกประเภท ขาดแหล่งบริการสื่อการเรียนให้แก่ครู ขาดแหล่งค้นคว้าสำหรับครูและเด็ก ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนขาดงบประมาณ บางโรงเรียนมีงบประมาณแต่ขาดความเห็นชอบหรือสนับสนุนจากผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารมักเห็นความสำคัญของการตกแต่งโรงเรียนให้สวยงามมากกว่า บางครั้งจึงทำให้ครูต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวในการจัดซื้ออุปกรณ์ ครั้นครูใช้วัสดุของดีมาเป็นสื่อการเรียนตลอดเวลา เด็กไม่สนใจเพราะเห็นอยู่ประจำ นอกจากนั้นปัญหาทางด้านการเรียนที่ครูประสบคือ ครูขาดทักษะในการจัดทำ และใช้สื่อการเรียนประกอบการสอน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้บางปัญหาเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน ควรได้รับการแก้ไขให้หมดไป หรือให้ลดน้อยลง มิเช่นนั้นจะเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่อย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรใหม่ต้องการให้เด็กได้ศึกษา ชัยค้นคว้าหาความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง การที่จะเป็นเช่นนี้ได้ย่อมหมายความว่าโรงเรียนจะต้องเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่จะเสริมประสบการณ์ให้กับเด็ก เช่น ห้องสมุด มุมหนังสือ มุมประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัดควรเล็งนโยบายประกวดความสวยงามของโรงเรียนเสียที เพื่อที่ผู้บริหารโรงเรียนจะได้คำนึงงบประมาณที่เสียไปทางด้านการตกแต่งโรงเรียนมาจัดทำสื่อการเรียนแก่เด็กแทน

8. ปัญหาทางด้านการวัดผลและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 ประสบปัญหามากเนื่องจากโรงเรียนขาดแคลนวัสดุ ครุภัณฑ์ ในการจัดทำเครื่องมือในการวัดผล ขาด

การเอาใจใส่จากทางจังหวัดในการนำข้อทดสอบมาตรฐานมาวัดผลการเรียนของเด็ก ครูชั้น
 ประถมปีที่ 1 มีปัญหาทางด้านการวัดผลมาก เนื่องจากขาดแคลนและได้รับเอกสารในการวัดผล
 ล่าช้า ไม่เข้าใจหลักและวิธีการวัดผลตามแนวหลักสูตรใหม่คือพอ โดยเฉพาะการใช้สมุดประจำชั้น
 (ป.01, ป.02) ไม่มั่นใจในการตัดสินใจให้ผู้เรียนผ่านพฤติกรรมต่าง ๆ เพราะบางอย่างไม่สามารถ
 เห็นได้ชัดอีกทั้งยังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในการติดตามผลการปฏิบัติตัวของผู้เรียน จึงใช้การ
 สังเกตหรือเคาะเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเป็นเช่นนี้การวัดผล ประเมินผลตามแนวหลักสูตรใหม่จะไม่ได้ผล
 เลย เพราะพฤติกรรมบางพฤติกรรมใช้การสังเกตอย่างเดียวไม่ได้ การวัดผลตามแนวหลักสูตร
 ใหม่ต้องใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน หากทางหน่วยงานนี้เทศก์หรือส่วนการศึกษาระดับอำเภอ
 หรือจังหวัดต่าง ๆ ไม่ชี้แจง อบรมให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับหลักวิธีการวัดผลเสียใหม่ ความหวังที่
 จะให้ครูวัดผลตามวิธีการที่เสนอแนะไว้จะเป็นไปได้ค่อย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์

1. ทางราชการควรพิจารณายุบโรงเรียนเล็ก ๆ ที่อยู่ติด ๆ กัน และมีจำนวนนักเรียน
 น้อยให้มารวมเป็นโรงเรียนเดียวกัน เพื่อลดปัญหาการสิ้นเปลืองงบประมาณและปัญหาการขาด
 แคลนครู
2. ศึกษานิเทศก์ หน่วยงานการศึกษา สำนักงานการศึกษาระดับอำเภอ ควรจัดอบรม
 ครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ และในการอบรมครูเพื่อเตรียมการใช้หลักสูตรแต่ละครั้งควรให้
 ผู้ที่จะเข้าสอนในชั้นที่เปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้รับการอบรมจากวิทยากรโดยตรง ควรเพิ่มระยะเวลา
 ในการอบรมให้มากขึ้น เพื่อครูจะได้ฝึกปฏิบัติจริง ส่วนระยะเวลาในการอบรมควรเป็นช่วงปิดภาค
 ปลาย เพื่อครูจะได้มีเวลาที่จะศึกษา ทดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ตลอดจน
 เตรียมอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเปิดภาค
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจัดส่งและแจกวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนสำหรับครูตาม
 โรงเรียนต่าง ๆ ให้ครบ และทันเวลาเปิดภาค โดยขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของ

ท้องถิ่น ในการแจกเอกสารไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ในชนบท ทางค่านิยมเรียน ควรเพิ่มงบประมาณในการแจก หากไม่สามารถแจกได้ทั่วถึงควรแจ้งจำนวนที่จะแจกให้ชัดเจน บอกแหล่งที่จำหน่าย ตลอดจนจัดจำหน่ายให้เพียงพอ นอกจากนี้แบบเรียนต่าง ๆ ไม่ควรมีราคาแพง เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาแก่ผู้ปกครองในการจัดซื้อ

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดครูที่สมัครเข้าสอนชั้นที่เปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในการคัดเลือกครูเข้าอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ควร เป็นผู้ที่มีภูมิสำเนาอยู่ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาครูโยกย้าย นอกจากนี้ควรให้ครูในโรงเรียนที่ไม่ได้สอนในชั้นที่เปลี่ยนแปลงหลักสูตรได้รับการถ่ายทอดเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ เพื่อจะได้มีครูสอนแทนเวลาขาดครู หรือครูเจ็บป่วย อนึ่ง การจัดครูเข้าสอนในชั้นที่เปลี่ยนแปลงหลักสูตรควรจัดสอนเป็นทีม เพื่อช่วยลดปัญหาครูขาดทักษะการสอนบางกลุ่มประสบการณ์ได้

5. หน่วยงานในท้องถิ่นจังหวัด หมวดการศึกษา สำนักงานการศึกษาอำเภอ ควรร่วมกันวางโครงการจัดอบรมครูทั้งอำเภอเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลักสูตรใหม่ ตลอดจนจัดอบรมครูสอนบางกลุ่มประสบการณ์ที่เป็นปัญหา เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา คณิตศาสตร์ นาฏศิลป์ และหัตถศึกษา เป็นต้น อนึ่ง เพื่อช่วยให้ครูได้มีทักษะเกี่ยวกับวิธีสอนต่าง ๆ ตามแนวหลักสูตรใหม่ วิทยาลัยครูควรเน้นการสอนทางด้านนี้แก่นักศึกษาคูร ตลอดจนฝึกปฏิบัติจริง เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาเวลานักศึกษาสำเร็จไปสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ

6. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางที่ให้บริการทางค่านิยมการเรียน จัดทำสื่อการเรียนเพื่อแจกจ่ายแก่โรงเรียนต่าง ๆ ให้ครบ และหากขาดงบประมาณก็อาจจะทำสื่อการเรียนประกอบหลักสูตรใหม่จำหน่ายในราคาถูก อีกทั้งควรมีวิทยากรประจำศูนย์ที่จะไปอบรม สาธิต ในเรื่องสื่อการเรียนแก่ครูตามจังหวัดต่าง ๆ ได้

7. โรงเรียนต่าง ๆ ควรหาทางแก้ไขและช่วยเหลือตนเองแทนการรอคอยความช่วยเหลือจากทางราชการ ดังวิธีการต่อไปนี้

7.1 ขอความช่วยเหลือจากคณะครูในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือร่วมมือ

กับนักศึกษาฝึกสอน จัดการแสดงของเด็ก จัดฉายภาพยนตร์ ขายสิ่งของต่าง ๆ ที่ขอบริจาค จากร้านค้าหรือบุคคลต่าง ๆ ในจังหวัดนั้น เพื่อนำเงินที่ได้มาจัดซื้ออุปกรณ์

7.2 ขอบริจาคเสื้อผ้าจากร้านค้าหรือโรงงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อนำมาจัดทำอุปกรณ์

7.3 ขอความช่วยเหลือจากทางวิทยาลัยครู โดยขออุปกรณ์ที่นักศึกษาทำขึ้นประกอบการเรียนในวิชาต่าง ๆ

7.4 กรณีที่มีงบประมาณน้อย ควรจัดหาอุปกรณ์ราคาถูก หรือจัดทำเองโดยใช้วัสดุราคาถูก ด้วยวิธีง่าย ๆ ส่วนแรงงานอาจใช้แรงงานจากครู นักเรียน ในชั่วโมงเรียนวิชาหัตถศึกษา

8. ผู้บริหารระดับจังหวัด หรืออำเภอ ควรเลือกนโยบายประกันความสวยงามของโรงเรียน และหันมาเน้นทางก้นการ เรียนการสอนแทน เพื่อผู้บริหารโรงเรียนจะได้ว่างประมาณที่เสียไปกับการตกแต่งโรงเรียนมาจัดซื้อสื่อการเรียนที่จะเสริมประสบการณ์แก่เด็กแทน

9. ศึกษาพิเศษ ควรร่วมมือกับศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และวิทยาลัยครู จัดการอบรมครูทางก้นเทคนิคการจัดทำ และใช้อุปกรณ์อย่างถูกวิธี โดยให้ครูได้ฝึกทำและสามารถนำไปใช้ในโรงเรียนได้ทันทีภายหลังเสร็จสิ้นการอบรม และควรพาคณะครูที่เข้าอบรมไปดูกิจการการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีผลงานทางก้นอุปกรณ์ นอกจากนี้ทางกลุ่มโรงเรียนอาจร่วมมือกันจัดทำอุปกรณ์ และผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้

10. เพื่อลดภาระครูในการจัดสอนซ่อมเสริมแก่เด็ก ครูอาจให้เด็กเก่งสอนเด็กอ่อนบ้างเป็นครั้งคราว เพื่อเด็กจะได้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

11. ทางราชการควรส่งเสริมให้มีสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนขึ้นในหมู่บ้านหรือส่งเสริมให้มีชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมแก่เด็ก และเพื่อช่วยลดภาระทางก้นการสอนแก่ครู

12. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง โดยอาจจัดในรูปแบบของสมาคมครูผู้ปกครอง หรือเชิญผู้ปกครองประชุมในวันแรกของการเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองทราบแนวทางการเรียนการสอนของหลักสูตรใหม่ เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการช่วยเหลือบุตรธิดาของตน ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการศึกษาระดับมัธยม เพื่อขอความร่วมมือในเรื่องการขาดเรียนของเด็ก

13. ปัญหาทางบ้านแบบประเมินผลคงลดน้อยลง เนื่องจากทางเขตการศึกษา 6 ได้ร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ตามจังหวัดต่าง ๆ จัดทำและแจกจ่ายไปยังโรงเรียนต่าง ๆ พอสมควร แต่อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยพบว่า ครูยังประสบปัญหาทางด้านการวัดผล ประเมินผลอยู่มาก ทางเขตการศึกษาควรร่วมมือกับหน่วยศึกษานิเทศก์จัดการอบรมทางบ้านนี้อีกครั้งหนึ่ง ส่วนทางด้านการขาดแคลนวัสดุครุภัณฑ์ในการจัดทำแบบทดสอบ กลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ควรร่วมมือกันจัดทำและผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาควรเร่งจัดทำคือ ข้อสอบมาตรฐานที่จะใช้ทดสอบเด็กตามโรงเรียนต่าง ๆ

14. ควรจัด บุคลากร และงบประมาณ เพิ่มเติมให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ติดตามผลการใช้หลักสูตร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ทำการนิเทศหรือช่วยเหลือครูได้อย่างจริงจังและสม่ำเสมอ อีกทั้งควรมีการประชุมสัมมนาครูที่สอนในระดับชั้นที่เปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อวางแผนการช่วยเหลือครูต่อไป

15. ควรจัดเอกสารกันกว่าเพิ่มพูนความรู้แก่ครู โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจัดห้องสมุดประจำอำเภอไว้ มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความสะดวก มีหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ หนังสือทางวิชาการสำหรับค้นคว้า และบรรณาคำอย่างสื่อการเรียน เพื่อครูจะได้ใช้ห้องสมุดอำเภอเป็นที่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมขณะที่เข้ามาอำเภอ หรืออาจให้กลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนยืมหนังสือไปค้นคว้าได้

16. ควรมีการส่งเสริมในเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยผู้บริหารคอยติดตามช่วยเหลือครูอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม จัดสวัสดิการ

ต่าง ๆ ให้ก็และเพียงพอ ตลอดจนจัดให้มีการพบปะสังสรรค์เป็นครั้งคราว เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่ครู ประการสำคัญผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารโรงเรียนด้วยกระบวนการต่าง ๆ อย่างที่จะก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างเข้มแข็งจากครูทุกคน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำวิจัยต่อไป

1. การทำวิจัยครั้งนี้ทำให้ลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้ทราบปัญหาของครูและผู้บริหารในค้ำนต่าง ๆ ให้มากที่สุด จึงอาจได้ข้อมูลที่ไม่ละเอียดเท่าที่ควร ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรร่วมมือกันศึกษาหลาย ๆ คน เพื่อให้แต่ละคนได้แยกกันศึกษาปัญหาในแต่ละค้ำน หรืออาจจัดทำในรูปแบบของปัญหาการใช้หลักสูตรแต่ละกลุ่มวิชา เพื่อจะได้ทราบปัญหาการใช้หลักสูตรในแต่ละค้ำนได้ลึกซึ้ง
2. การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตร ไม่ควรถามโดยการให้เติมคำหรือข้อความลงในช่องว่าง เพราะครูส่วนใหญ่จะไม่ตอบ ควรคิดแปลงวิธีการถามให้เป็นการกาเครื่องหมายหรืออื่น ๆ ตามแต่จะเห็นสมควรเป็นกรณีไป และควรมีการสัมภาษณ์ครูประกอบด้วย เพื่อให้ผลการวิจัยออกมาถูกต้องและเชื่อถือได้ยิ่งขึ้น
3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตร ในระดับชั้นต่อไปจนครบทุกชั้น และควรเพิ่มปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองและปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย